

Rahvusarhiivi fotoloo konkurss

“Minu pere pöördelistel aegadel”

Lembit Tiisler (paremalt), tema vend Endel ja eestlane samast külast. Küla asus Obi jõe ääres, mis oli oluline lisatoiduse allikas. Kalu toodi pesuvannide täied, lapsed korjasid liiva seest kilpkonnamune.

Selle aasta kevadel hõigati välja koolidele mõeldud fotoloo konkurss “Minu pere pöördelistel aegadel”. Toid (171 õpilaselt 18 koolist 20 õpetaja juhendamisel), üllataval kombel vägagi eripalgelisi, laekus arvukalt. 20 saj. sündmusterohke ajalugu on jättnud märgatava jälje isegi tavainimeste fotoalbumitesse.

Rahvusarhiivi poolt jagati tunnustust Filmiarhiivi ruumes 30. mail. Hinnati nii fotosid kui ka sisuseletusi nende juurde, mis mõnel puhul olid väga põhjalikud. Enamikul juhtudel olid info jagajateks vanavanemad, kes teadsid oma esivanemate kohta nii mõndagi. Tore oli tõdeda, et positiivseks peeti nende tööde tegemisel uut ja huvitavat teavet oma esivanemate kohta ning et see muutis suhted vanavanematega soojemaks ja lähedasemaks. Käesolev teema vääraks küll põhjalikumat kirjatükki, kui fotonurga kommentaar seda võimaldab, seetõttu on toodud ära vaid loetelu tasemel mõned kajastatud teemad.

Põhjaliku sugupu-uuringu koos fotodega esitas Roland Rulli, vanimad fotod olid 19. sajandi lõpust ja mõisaajast, enamik siiski alates 1920-ndatest aastatest tänapäevani.

Perefotode kaudu saab hea ülevaate kohaajaloost. Nii näiteks Airiki Taltsi töös Kilingi-Nõmmest – rongiõnnetusest, krahv Zeppelini ja K. Pätsi külaskäigust, Vabadussõja mälestusmärgist, plahvatus ohvrite (koolis kinonäitamisel oli süttinud nitrofilm) matustest, limonaadivabrikust 1958. a.

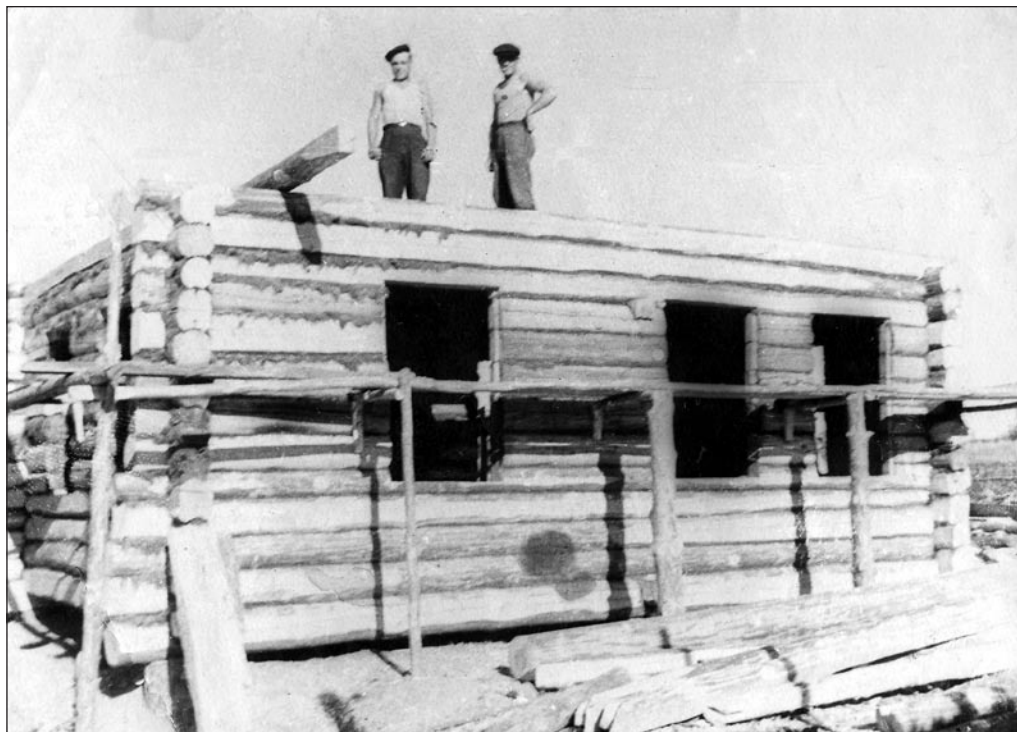
Teine tore näide elust-olust koos põhjalike kirjeldustega oli Padise-Vihterpalu mailt Kadi Niinbergi töös: maakuivendustöid tegevate kraavihallide hingeelust, talgute, tuletõrjevõistluste, pildistamise, marjakorjamise ja koolis puude istutamiseni välja.

Teemadest väärivad eraldi esiletõstmist fotod ja lood elust Siberis – kuidas seal ehitati, mida söödi, milliseid töid tehti, aga ka näiteks taltsutatud karupojad ja vangidest moodustatud ansamblid. Eraldi teema on, kuidas need fotod küll sündisid, sest lisaks fotoaparaadile oli vaja ju ka veel filmi ja ilmutusvahendeid! Igale juhul lausa harukordne materjal.

Huvipakkuvaid fotosid leidis Nõukogude ajast – eesti poiste elust Nõukogude armees, ka Afganistani sõjast, sõjajärgsest elust tänapäevani välja. Mis seal salata, üks foto 1981. aasta ajalooringi suurekskursioonist pani minugi südame äratundmisrõõmust põksuma!

Lõpetuseks jääb soovitada – vaadake üheskoos oma pere suurte ja väikestega vanu fotoalbumeid ning uskuge – juttu jätkub kauemaks!

Ivi Tomingas

Tiislerite pere majaehitus Siberis 1950-ndate alguses. Ilusaid, sirgeid palke saadi lähedal asuvast metsast. Palgid toodi metsast välja Siberi hobustega, nende koorimine ja kantimine toimus käsitsi. Majas oli köök ja üks suur tuba, palju aknaid, seinad seestpoolt vooderdatud turba-savi-seguga. Lisaks perele elas toas ka pörsas.

Lembitu Tiisleri tööks oli loomadele sööda vedamine roomiktraktoriga, enne Eestisse naasmist sai ta hea töö eest uue traktori. (Triin Riivik: Beniita Tiisleri pere Siberi katsumustes)

Tiiu Tiisler raadiot kuulamas 1950-ndate keskel. Selleks ajaks oli Tiislerite töökas pere suutnud muretseda peale raadio veel ka jalgratta.

Tiigi sauna ehitus Tartus. Vaarvanaema Hilda Epler keskel, valge pearätiga. Raskeim töö oli telliskivide seljas kandmine ülemistele korrustele.

Vanaema Asta Epler (paremalt kolmas) 1956. või 1957. a. koos Tartu ülikooli söökla kollektiiviga. Fotol on veel ettekandja Asta Mölder, peakokk Hilda Nautras, supikokk Zina, köögitööline Liisi, praekokk Lemmi, laohoidja Ella Heinleht. Köögitööline Liisi oli ingeri päritolu ja hinnatud nii töökuse kui ka puhtuse poolest. (Vanaema Asta töötas ülikooli kohvikus ühtekokku 27 aastat ja vilksatab oma hallis töökitlis ka filmis, millel on jäädvustatud U. K. Kekkoneni visiit.)

Elle Rulli ja Ants Rulli pulmapilt. 1. august 1964

Vanaisa Ants Rulli

27.mai. 1938-5. juan. 1999

Töötas Tammiku kolhoosis, ASK-s peainsenerina. Viimased 10 aastat Põllumajanduse õppekeskuse juhatajana.

Vanaema Elle Rulli

22. veebr. 1939. a.

Töötas Kohtla-Järve Kaubandusvalitsuses kaubandusvalitsuse juhataja asetäitjana 14 aastat. Hiljem

ESTKVL-i Järvsi Tarbijate Kooperatiivi esimehena kuni aastani 1994. Praegu pensionär.

Mina, Tallinna laulupeol, Tartu Kommertsgümnaasiumi poistekoori lauljana G. Ernesaksa monumendi avamise juures 2. juulil 2004. aastal.

Fotod Roland Rulli perekonnaalbumist.